

17 Ekim 2023

KKDİK Kayıtlarına Dair Son Kayıt Tarihin Uzatılması Gerekliliği Hususunda Gerekçe ve Yorumlar

Yazar: Melih Babayiğit / KDU Eğitmeni-Kıdemli Mevzuat Danışmanı

KKDİK Kayıt verilerinin elde edilmesi kapsamında yeterli yerel kaynak – kapasite olmayışı REACH yönetmeliği kapsamında derlenmiş verilerin kullanılmasını şart kılmaktadır.

Gerek REACH kapsamında derlenen verilerin kullanılması gerek mali açıdan daha iktisatlı olması gerekse de bazı verilerin elde edilmesi için gerekli sürenin mevzuatın kayıt sürelerinden uzun olması nedeniyle REACH verilerinin kullanılması kayıt süresi açısından da en makul seçenek.

Ancak; içinde bulunduğumuz şu günlerde kayıt için verilen son tarihe 70 gün kalmış olmasına rağmen mevzuata uyum sağlama gayretinde olan yerli üreticiler, sanayiciler ve global kimya endüstrisinin tüm gayretlerine rağmen, veri paylaşımına dair gerek fikri mülkiyet hakları , gerek global siyasi yaptırımlar gerekse de gider paylaşımı gibi konulara takılması nedeniyle tüm ön MBDF bildirim yapılan maddelerin yaklaşık %10'u kadar madde için Lider Kayıtçılar veri elde edebilmiş ve Lider kayıt dosyasını sunabilmiştir.

Bu bilgiler ışığında maddelerin büyük bir bölümü için halihazırda veri sağlanması konusu netleşmemiş ve Lider kayıtçı aday çıkamamış dolayısıyla bir kayıt dosyası, tüm iyiniyetli gayretlere rağmen hazırlanamamıştır.

REACH veri sahiplerinin birçoğu AB yerleşik endüstri birlikleri, konsorsiyumlar ya da firmalar olup, bu kurumlar AB yasaları ve bunların kapsamında işletilen yaptırımlara tabidir. Bu nedenle veri sahibi bu kurumlar AB yasaları gereği yaptırımlara tabi olan Rusya, Belarus ve bunların ilintili olduğu firmalar ile veri paylaşımına gitmiyorlar. Yurdumuz özelinde düşünüldüğünde bazı endüstrilerin girdilerinin dikkate değer bir kısmı bu ülkelere tedarik edildiği görülmektedir.

Bu çerçevede, mevcut dış ticaret dengesi koşulları açısından rekabetçi tedarik zincirlerinin bu nedenle sektöre uğraması ithalatı ve bunun bir sonucu olarak iç üretim ve ihracatı ciddi ve onarımı güç sıkıntılara sokabilecektir. Bu çerçevede yaptırım uygulanan ülkelere dair veri paylaşımı için bir çözüm ya da politika belirleninceye kadar kayıt tarihinin ötelenmesi kritik öneme sahiptir.

Tüm gayretlere rağmen bazı maddelerin veri kaynağı bulunamaması ya da veri sahiplerinin henüz paylaşım koşullarında mutabakat sağlayamamış olması nedeniyle yurt içi madde üreticilerinin de üretime son vermek- ara vermek durumunda kalacağı kaçınılmaz bir gerçektir.

31.12.2023 tarihine kadar kalan süre, birçok global firmanın 2024 için tedarik ve sevk planlaması yapabilmesi ve mevzuat uyumu için gereken giderlerin finansmanı ve ödemesinin gerçekleştirilmesi için yeterli değildir. Bugün bir maddenin kayıt koşulları ve veri kaynağı belirlense dahi ortak kayıtçıların kayda davet edilmesi, bu kurumların sayıca oldukça fazla veri paylaşım sözleşme ve bedel ödemelerini icra edebilmesi mümkün değildir. Bu fiili gerçek firmaları 2024 tedarikleri için paniğe ve belirsizliğe sevk etmektedir.

Gerek iç üreticilerin gerekse de global tedarikçilerin 2024 planlamalarını Türkiye iç ve dış ticareti sekteye uğramadan yapabilmesi için yukarıda sunulan gerekçeler nedeniyle bir kayıt tarihi revizyonu yapılacak ise bunun en geç içinde bulunduğumuz Ekim ayı içerisinde gerçekleştirilmesi hayati öneme sahiptir. Zira daha sonra yapılacak bir uzatma bazı planlamaların yapılamaması nedeniyle tedarik aksaklıkları ve ticari olumsuz sonuçları engelleyememe riski taşımaktadır.

KKDİK yönetmeliğinin amaçları doğrultusunda insan ve çevre sağlığını daha etkin korumaya yönelik kararların otoritelerce sağlıklı ve güncel veriler kapsamında verilebilmesi ancak tüm paydaşların iş birliği içinde ve inisiyatif ve sorumluluk alarak çalışmaları halinde mümkündür. Bu nedenle yetkili otoriteden sağlıklı bir yürütme için yukarıdaki gerekçeler doğrultusunda makul bir süre uzatımı, diğer paydaşlardan da (Veri Sahipleri, Üreticiler, Tedarikçiler, Konsorsiyumlar, Tek temsilci kurum ve KDU bireyler) proaktif ve diyaloga açık, iyi niyetli iş birliği, umudumuz ve beklentimizdir.

Tüm Kimya Endüstrisi ve paydaşlara Mevzuata uyumlu, insan ve çevre sağlığına duyarlı başarılı çalışmalar dileriz.

Melih Babayiğit

CRAD Çevre Risk An. Den A.Ş.